

- №9. - С.34-42.

3. Козьменко О. В., Козьменко С. В., Васильєва Т.А. та ін. Нові вектори розвитку страхового ринку України: монографія / О. В. Козьменко, С. В. Козьменко, Т. А. Васи-льєва та ін. // Кер. авт. проекту д.е.н.,проф. О. В. Козьменко. – Суми: Університетська книга, 2012. – 315 с.

4. Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково- практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 205-207.

Назаркіна Л.І.

старший викладач кафедри економіки
та моделювання ринкових відносин

Косогорова Г.В.

студентка 4 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»
Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова

ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МОДЕЛІ БІЗНЕСУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БАНКІВ

Присутність іноземного капіталу на вітчизняному банківському ринку вже тривалий час викликає гарячі дискусії серед вітчизняних науковців щодо характеру впливу на економіку України. Досліджуючи основні мотиви і ризики участі іноземного капіталу в банківському секторі країни, вітчизняні вчені (В. Геєць, О. Дзюблюк, А. Шаповалов та інші), наголошуючи на позитивній ролі іноземних банків у підвищенні капіталізації вітчизняної банківської системи в період економічного зростання, неодноразово звертали увагу на великий ризик відпливу іноземного капіталу в періоди потрясінь і випробувань кризовими явищами фінансового характеру. Але специфіка інтегрованості вітчизняної економіки до глобалізованого економічного простору виявилася такою, що під час світової фінансової кризи 2008–2010 рр. іноземні банки не лише не пішли з банківської системи України, а й забезпечили їй фінансову стійкість завдяки збереженню припливу дефіцитних капітальних і кредитних коштів та використовуючи свої конкурентні переваги [1]. Хоча саме специфіка вітчизняного ринку зумовила мотивацію іноземних банків щодо активізації роботи на ринку України навіть у кризовий період, а саме: недостатня глибина ринку банківських послуг (у т. ч. роздрібного сектору); перспективність формування надприбуткового кредитного портфеля в умовах високих кредитних ставок на ринку України порівняно з ЄС; незначна частина населення, охопленого кредитуванням; мінімальні ризики у контексті валютної політики Національного банку України.

Вітчизняна статистика нині зафіксувала скорочення активності іноземних

банків на українському ринку. На початку 2014 року в Україні діяло 49 банків з іноземним капіталом. У повній власності (100% статутного капіталу) іноземних інвесторів перебувало 10.6% (19 банків) від загальної кількості банків, котрі отримали ліцензію НБУ. В цілому частка іноземного капіталу зменшилася до 34%, повернувшись до рівня початку 2008 року[2]. Зокрема з українського ринку протягом останніх років вийшла низка іноземних інвесторів, які мали частку в банках України, серед яких: Байєрише Ландесбанк (Bayerische Landesbank, Німеччина), Кредит-Європабанк (Credit Europe Bank, Нідерланди), Фольксбанк (Volksbank, Австрія), СЕБ-банк (SEB Bank, Швеція), Банк “Форум” (Bank Forum, Німеччина), “Сосьєте Женераль” (Societe Generale, Франція), Ерсте банк (Erste Bank, Австрія), Астра-банк (Astra Bank, Греція), Хоум-кредит-банк (Home Credit Bank, Чехія), Дрезднер-банк (Dresdner Bank, Німеччина), “Пекао” (Pekao, Польща), Правекс-банк (Intesa Sanpaolo, Італія) та інші. Європейські банки йдуть не тільки шляхом продажу, а й шляхом скорочення або закриття ризикованих ринкових позицій, виведення коштів для погашення заборгованості перед материнськими банками. Заборгованість українських банків перед зарубіжними за 9 місяців 2013 року скоротилася на 9.4 млрд. гривень – до 13 млрд. доларів США. Ці процеси зумовлюються оптимізацією присутності європейських банків на визначених опорних ринках країн Центральної та Східної Європи, які можна вважати ризикованими, а також трансформацією моделі бізнесу банків у контексті виконання рекомендацій Базеля III, що змушує європейські банки скорочувати портфель активів та зменшувати капітал на суму вкладень у певні території.

Метою даної роботи є дослідження ролі іноземного капіталу у банківському секторі України в контексті трансформації моделі бізнесу європейських банків.

2014 року формально розпочався новий етап упровадження рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду. Згідно з цим документом потреба в капіталі західних банків повинна збільшитися (щонайменше на 354 млрд. євро для відповідності вимогам Базеля III), а резерви під ризикові активи мають зрости. Передусім це стосується системно важливих банків світу (за визначенням Ради з фінансової стабільності), банкрутство яких може загрожувати світовій економіці. У 2013 році на основі критеріїв формування списку системних банків світу було здійснено аналогічні спроби формалізувати перелік системно важливих банків Європи. Науково-дослідна група під керівництвом Лііканена (Liikanen, Erkki) запропонувала список 29 системних банків Європи, до якого ввійшли: Дойче-банк (Deutsche Bank), “Ейч-Ес-Бі-Сі”(HSBC), Бі Ен Пі Париба (BNP Paribas), Група “Креді Агриколь” (Credit Agricole Group), “Барклиз” (Barclays), Королівський банк Шотландії (RBS, Royal Bank of Scotland), “Сантандер” (Santander), “Сосьєте Женераль” (Société Générale), Банківська група Ллойда (Lloyds Banking Group), об’єднання груп Народний банк та Кес д’Еpargne (Groupe BPCE), “ІНГ” (ING), “Уні-кредит” (Unicredit), Група Рабобанк (Rabobank Group), “Нордеа” (Nordea), Комерцбанк (Commerzbank), “Інтеза” (Intesa), Бі Бі Ві Ей (BBVA, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria), Стендерд Чартед” (Standard Chartered), Данске-банк (Danske Bank),

Дойче Централ- банк АГ (DZ Bank AG), Ландесбанк Ба- ден-Вюртемберг (Landesbank BadenWürttemberg)[3].

Аналізуючи умови входження та виходу окремих іноземних банків із ринку України, можемо зробити висновок, що перспективність подальшої їхньої присутності у вітчизняному банківському секторі визначалася насамперед такими мотивами входження на ринок України:

1) добудова і формування східно-європейської регіональної філіальної структури, що абсолютно відповідало сценарію інтеграційного розвитку країни;

2) ставка на недостатню глибину ринку банківських послуг в умовах недосконалої конкуренції, перспективи збільшення обсягів роздрібного кредитування за рахунок підтримки материнських структур в умовах надприбуткових ставок та мінімальних валютних ризиків. Домінування другого мотиву в стратегії окремих іноземних банків та наступна зміна тенденцій ринкової кон'юнктури зумовили масштабний вплив капіталу з банківської системи України із наступною ротацією власників банків. Згортання діяльності банків з іноземним капіталом у вітчизняному банківському секторі триває під впливом кумулятивної дії низки факторів (суб'єктивних і об'єктивних).

Література:

1. Подчесова В. Іноземний капітал на банківському ринку України / В.Подчесова, Ю.Сидоренко // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – Вип. 2 (7). – С. 257–263.

2. Корнилюк Р. В., Сікорська Є. Е. Іноземні банки в Україні: вихід європейських інвесторів / Р.В.Корнилюк, Є.Е.Сікорська // Фінанси, облік і аудит: зб. наук. пр., – КНЕУ, 2013. – № 2 (22). – С. 68–76.

3. Аналітичний огляд банківської системи України за 9 місяців 2013 року / Національне рейтингове агентство “Рюрік”. – 2013. –51 с.

4. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Назаркіна Л. І.

старший викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Майстрок Т. О.

студентка 3 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасний стан економіки України висуває нові вимоги до економічної політики держави, які полягають у необхідності зміщення акцентів із зовнішньої орієнтації економіки на активізацію та стимулювання розвитку